

Uprave občin Tomišelj, Stari trg ob Kolpi, Mozelj in Črnomelj-okolica razpuščene

Ljubljana, 9. septembra

Upoštevajoč potrebo, da se ukrene razpust redne uprave občine Tomišelj in da se imenuje izredni komisar, glede na člen 3. Kr. zakonske uredbe z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, odreja:

Čl. 1. Redna uprava občine Tomišelj je razpuščena.

Čl. 2. Za izrednega komisarja imenovane občine je postavljen Josip Modic.

Ljubljanski okrajni komisar je poverjen z izvedbo tega ukaza.

Ljubljana, 17. avgusta 1942-XX.

Upoštevajoč potrebo, da se ukrene razpust redne uprave občine Stari trg ob Kolpi in da se imenuje izredni komisar, glede na člen 3. Kr. zakonske uredbe z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, odreja:

Čl. 1. Redna uprava občine Stari trg ob Kolpi je razpuščena.

Čl. 2. Za komisarja imenovane občine je imenovan Josip Mihelič od Ivana.

Črnomeljski okrajni komisar je poverjen z izvedbo tega ukaza.

Ljubljana, 26. avgusta 1942-XX.

Upoštevajoč potrebo, da se ukrene razpust

redne uprave občine Mozelj in da se imenuje izredni komisar, glede na člen 3. Kr. zakonske uredbe z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, odreja:

Čl. 1. Redna uprava občine Mozelj je razpuščena.

Čl. 2. Za izrednega komisarja imenovane občine je imenovan Sebastian Pasterk.

Kočeški okrajni komisar je poverjen z izvedbo tega ukaza.

Ljubljana, 1. septembra 1942-XX.

Upoštevajoč potrebo, da se ukrene razpust redne uprave občine Črnomelj-okolica in da se imenuje izredni komisar, glede na člen 3. Kr. zakonske uredbe z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, odreja:

Čl. 1. Redna uprava občine Črnomelj-okolica je razpuščena.

Čl. 2. Za izrednega komisarja imenovane občine je imenovan Klemenc Pavel od Pavla.

Črnomeljski okrajni komisar je poverjen z izvedbo tega ukaza.

Ljubljana, 25. avgusta 1942-XX.

Visoki komisar Emilio Grazioi

potreben, da se zavarovalne dajavate sezonskim delavcem prilagodijo njihovemu dejanskemu zaslužku in po zasišanju prizadebiti sindikalnemu drženju o drezin:

Člen 1. Razveljavljata se odstavka 3. in 4. člena 200, statuta bivšega Osrednjega urada za zavarovanje delavcev.

Zavarovalne dajavate sezonskim delavcem se računajo tako kakor za vse druge zavarovance, po mehzah, ki jih dejansko prejemajo, v smislu določb členov 21. in 93. zakona z dne 14. maja 1922 o zavarovanju delavcev.

Člen 2. Določbe te naredbe stopijo v moč z veljavnostjo od 1. septembra 1942-XX. Ljubljana, dne 1. septembra 1942-XX. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioi

Nov delovni čas za denarne zavode

Ljubljana, 9. septembra

Visoki komisariat je odredil z veljavnostjo od 7. septembra 1942 naslednji delovni čas denarnih zavodov: blagajniško poslovanje od 8.30 do 12.30, upravnih uradov: od 8.30 do 13. in od 16. do 18.30. Se v napred ostane v veljavni popoln nedeljski počitki.

1.) Rešene so samo prošnje onih kmetovalcev, za katere je bila oblikovljena rešitev že 27. avgusta.

2.) Niso še rešene prošnje onih, za katere je združenje objavilo, da naj ponovno vlože prošnje.

3.) Rešene niso tudi prošnje onih kmetovalcev, ki so prvič vložili prošnje v teku zadnjih 14. dni.

4.) Dovoljenje za prehod je zaenkrat odobreno do vstevki 15. septembra. Po tem roku se bo dovoljenje po zatrdirli oblastva podaljšalo.

5.) Blok Studenec-Ig je zaprt, zato ni mogoče dobiti dovoljenja za prehod tega bloka.

6.) Vsi, katerih ne zadenejo gornje primate, naj se zglate pri Združenju kmetovalcev, da dobijo potrebna pojasnila in izjavo v odobritve. Združenje bo jutri poslovano v ta namen od 7. ure naprej.

Delo Pokrajinske delavske zveze v Ljubljani

Ljubljana, 9. septembra

Pred nekaj dnevi je bila sklenjena važna kolektivna pogoda za nameščence zavarovalnih zavodov. S to pogodbo so bile plače znatno zvišane s 1. junijem 1942 ter se je tudi na nameščence zavarovalnic razširila trinajsta plača, kakor je veljala za nameščence v Italiji. Pred podpisom pogode so se vsi uslužbeni zavarovalne stroke zbrali na skupščino v veliki dvorani Zveze. Na tej skupščini je glavni strokovni svetovalec Zvezde tov. Dal Pra podprt važnost in pomen strokovnih organizacij, ki imajo v Italiji bolj kakor v kateri koli drugi državi neomejene možnosti za socialno skrbstvo in zaščito delovnih slojev. Očrtal je kratko pomembnost sedanjega zgodovinskega trenutka poudarjajoč, da se zdrave evropske sile boro zato, da jih ne bi uničila jalost demoplutokratij in barbarsko preživelega in upornega sveta, ki pričakuje od držav Osi nov pravičnejši red. Bila bi nesmiselna vsaka iluzija, je dodal strokovni svetovalec, kajti narodna gospodarstva majhnih narodnosti edinstvo morajo nujno nasloniti na velika narodna gospodarstva, če nočejemo biti uničena, temveč usmerjena v novi evropski red, ki bo moral sprejeti od sil Osi trajni pravični mir. Zapirati oči pred temi resnicami bi pomenilo isto kot hoteti vzdružati se na površju v papirnem čolnu na razburkanem morju.

Zatemu so predsedniki Zveze, oddelka delovalcev bančne in zavarovalne stroke ter sindikata delovalcev zavarovalne stroke pojasnili udeležencev skupščine vsebino pogodbe, ki jo je skupščina sprejela na znanje s popolnim odobrevanjem.

Postavitev Glasbene Matice v Ljubljani pod nadzorstvo

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavki člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, in smatrajoč zo umestno, da to ukrene, odloča:

Glasbena matica v Ljubljani se postavlja pod nadzorstvo Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino, ki ga bo izvrševal po svojem odposlancu.

Komisariatski odposlanec ima nalogo nadzorovati in usmerjati delovanje društva, vzpostaviti različne umetniške pridružitve, kakor tudi skrbeti za finančno ureditev društva glede na ozemlje, na katerem se dejuje.

Brez odobritev komisariatskega odposlance se ne morejo izdajati ukrepi, presegajoč redne upravne posle.

Za komisariatskega odposlance se imenuje fant prof. dr. Attilio Budrovich.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 2. septembra 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioi

Sprememba statuta bivšega OUZD glede zavarovalnih dajatv sezonskim delavcem

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavki člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, glede na svojo naredbo z dne 16. avgusta 1941-XIX, št. 88, o preureditvi socialnega zavarovanja, glede na člen 126. zakona bivše kraljevine Jugoslavije z dne 14. maja 1922 o zavarovanju delavcev, glede na odločbo ministrstva bivše kraljevine Jugoslavije za socialno politiko in ljudsko zdravje z dne 20. maja 1933, glede na predlog Zavoda za socialno zavarovanje z dne 18. maja 1942-XX, št. 6, smatrajoč za

— 10 kg jabolk za vsakega prebivalca. Letosna sadna letina je bila tudi na Stajerskem izredno dobra. Obrodile so vse vrste sadja. Oblasti so uredile tudi vprašanje razdelitve sadja na vse prebivalstvo tako, da ga ne bodo imeli eni v izobilu, drugi pa niti. Vse koščično sadje se lahko kupuje neposredno pri pridelovalcu. Tako zavoda industrijska jabolka so pa v celoti zasezena. Mošt, odnosno sadjevec se sme izdelovati samo iz hrusti in crvih jabolik, ki odpadejo sama. Vsak prebivalec pa dobil 10 kg zimskih jabolik.

Nemška pesem. V petek 4. t. m. je imelo mariborsko pevsko društvo občni zbor. Zbralo se je mnogo pevcev in pevki. K društvu je pristopilo več novih moči. Predsednik dr. Karel Hleser je v pozdravu menil, da je tradicija že blizu 100 let starega društva, ki je storilo zlasti v letih 1918 do 1941 mnogo narodnega in kulturno političnega dela. Za njim je govoril pevovodja prof. Herman Frisch o načrtih v novem poslovнем letu. V oktobru priredili mariborsko pevsko društvo v Mariboru velik koncert ob priliki okrožnega dne, potem pa še koncert v Gradcu.

— 10 kg jabolk za vsakega prebivalca.

Letosna sadna letina je bila tudi na Stajerskem izredno dobra. Obrodile so vse vrste sadja. Oblasti so uredile tudi vprašanje razdelitve sadja na vse prebivalstvo tako, da ga ne bodo imeli eni v izobilu,

drugi pa niti. Vse koščično sadje se lahko kupuje neposredno pri pridelovalcu. Tako zavoda industrijska jabolka so pa v celoti zasezena. Mošt, odnosno sadjevec se sme izdelovati samo iz hrusti in crvih jabolik, ki odpadejo sama. Vsak prebivalec pa dobil 10 kg zimskih jabolik.

Tenis: Italijska — Švica 15:3

Teniski dvoboj med Italijo in Nemčijo v Montreueu je končal visoko zmaga italijanskega moštva. Rezultat je boljši kar oba, ki so jih Italijani dosegli pred 8. ožnjrom 10 leti v dveh dvobojih proti Švicarjem. Zaradi primerjave naj navedemo, da je francosko tenisko moštvo pred enim mesecem premagalo Švicarje 15:9.

Na vprašanje, kateri italijanski plavalci so napravili naj največji vtis, je dr. Brezovnik odgovoril:

— Posebno žiček po svojem popolnem slogu, za njim Costa. Izvrsten je tudi Močan.

— Gazzetta dello Sport je prinaša o dvobodu, ki je izjavil, in sicer poslovodčega podpredsednika italijanske plavalačne zveze Corbarija in vodje nemškega moštva ter tajnika nemške plavalačne zveze dr. Brevitza. Corbari je pred vodstvo in do cilja pustil za seboj Laskowskega skozi dozidljivo do pola bazena. Bučen aplavz razigranega gledalcev je poziravil njegovo zmago. Žiček bi bil nedvomno dosegel še mnogo boljši čas, ko bi mu bila Laskowskemu enakovrednejši partner. Pri tem je treba vedeti, da je Laskowski trikratni olimpijski zmagovalec in petkratni nemški prvak.

Tudi Močan na 1500 m ni imel enakovrednega konkurenca. Oba Nemci sta kmalu zaostala, Schipizza pa je tudi začetal za celo minuto.

— Gazzetta dello Sport je prinaša o dvobodu, ki je izjavil, in sicer poslovodčega podpredsednika italijanske plavalačne zveze Corbarija in vodje nemškega moštva ter tajnika nemške plavalačne zveze dr. Brevitza. Corbari je pred vodstvo in do cilja pustil za seboj Laskowskega skozi dozidljivo do pola bazena. Bučen aplavz razigranega gledalcev je poziravil njegovo zmago. Žiček bi bil nedvomno dosegel še mnogo boljši čas, ko bi mu bila Laskowskemu enakovrednejši partner. Pri tem je treba vedeti, da je Laskowski trikratni olimpijski zmagovalec in petkratni nemški prvak.

Tudi Močan na 1500 m ni imel enakovrednega konkurenca. Oba Nemci sta kmalu zaostala, Schipizza pa je tudi začetal za celo minuto.

— Gazzetta dello Sport je prinaša o dvobodu, ki je izjavil, in sicer poslovodčega podpredsednika italijanske plavalačne zveze Corbarija in vodje nemškega moštva ter tajnika nemške plavalačne zveze dr. Brevitza. Corbari je pred vodstvo in do cilja pustil za seboj Laskowskega skozi dozidljivo do pola bazena. Bučen aplavz razigranega gledalcev je poziravil njegovo zmago. Žiček bi bil nedvomno dosegel še mnogo boljši čas, ko bi mu bila Laskowskemu enakovrednejši partner. Pri tem je treba vedeti, da je Laskowski trikratni olimpijski zmagovalec in petkratni nemški prvak.

Tudi Močan na 1500 m ni imel enakovrednega konkurenca. Oba Nemci sta kmalu zaostala, Schipizza pa je tudi začetal za celo minuto.

— Gazzetta dello Sport je prinaša o dvobodu, ki je izjavil, in sicer poslovodčega podpredsednika italijanske plavalačne zveze Corbarija in vodje nemškega moštva ter tajnika nemške plavalačne zveze dr. Brevitza. Corbari je pred vodstvo in do cilja pustil za seboj Laskowskega skozi dozidljivo do pola bazena. Bučen aplavz razigranega gledalcev je poziravil njegovo zmago. Žiček bi bil nedvomno dosegel še mnogo boljši čas, ko bi mu bila Laskowskemu enakovrednejši partner. Pri tem je treba vedeti, da je Laskowski trikratni olimpijski zmagovalec in petkratni nemški prvak.

Tudi Močan na 1500 m ni imel enakovrednega konkurenca. Oba Nemci sta kmalu zaostala, Schipizza pa je tudi začetal za celo minuto.

— Gazzetta dello Sport je prinaša o dvobodu, ki je izjavil, in sicer poslovodčega podpredsednika italijanske plavalačne zveze Corbarija in vodje nemškega moštva ter tajnika nemške plavalačne zveze dr. Brevitza. Corbari je pred vodstvo in do cilja pustil za seboj Laskowskega skozi dozidljivo do pola bazena. Bučen aplavz razigranega gledalcev je poziravil njegovo zmago. Žiček bi bil nedvomno dosegel še mnogo boljši čas, ko bi mu bila Laskowskemu enakovrednejši partner. Pri tem je treba vedeti, da je Laskowski trikratni olimpijski zmagovalec in petkratni nemški prvak.

Tudi Močan na 1500 m ni imel enakovrednega konkurenca. Oba Nemci sta kmalu zaostala, Schipizza pa je tudi začetal za celo minuto.

— Gazzetta dello Sport je prinaša o dvobodu, ki je izjavil, in sicer poslovodčega podpredsednika italijanske plavalačne zveze Corbarija in vodje nemškega moštva ter tajnika nemške plavalačne zveze dr. Brevitza. Corbari je pred vodstvo in do cilja pustil za seboj Laskowskega skozi dozidljivo do pola bazena. Bučen aplavz razigranega gledalcev je poziravil njegovo zmago. Žiček bi bil nedvomno dosegel še mnogo boljši čas, ko bi mu bila Laskowskemu enakovrednejši partner. Pri tem je treba ved

DNEVNE VESTI

— Vzgajališče »Bruno Mussolini«. Milanski občinski svet je podaril milanskemu G. I. L.-u veliko parcele, ki bo na njej zgrajeno vzgajališče »Bruno Mussolini«. Novo, veliko vzgajališče je namenjeno sirotom italijanskih letalcev.

— Albanski fašistični tajnik v Rimu. Iz Firenze je prispel v Rim tajnik albanske fašistične stranke Kole Bib Mirakay, ki ga spremlja več albanskih fašističnih predstavnikov.

— Nov italijanski generalni konzulat. Iz Tokia poročajo, da je bil ustanovljen nov italijanski generalni konzulat z zasednim sedežem v Kobeju. Delokrog novega konzulata se nanaša na področje Kinas, Osaka in Kobe. Japonski tisk izraža zadovoljstvo k ustanovitvi novega generalnega konzulata, ki predstavlja nov zlement italijansko-japonskega sporazuma.

— Iz »Službenega listka«, »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« št. 71 z dne 5. septembra 1942-XX objavlja naredbo Visokega Komisarja o spremembah statuta visokega Osrednjega urada za zavarovanje delavcev glede zavarovalnih dajatev sezonskim delavcem in odločbo Visokega Komisarja o postavitev Glasbene Matice v Ljubljani pod nadzorstvo.

— Odlikovanje. S srebrno hrabrostno svinčijo so bili odlikovani v spomin centurijski Gerudi Mario iz Milana, pripadajoč 25. bataljonu Crnih srca. Prvi oddekovni vodja Villa Dino iz Pergallala pri Milanu, pripadajoč 25. bataljonu Crnih srca. Oddekovni podvodja Nava Gianluigi iz Milana, ki je služboval pri 24. bataljonu Crnih srca.

— Zenska sekcijski pri glasbeni akademiji G. I. L.-a v Rimu. Zaradi potrebe izpopolnitve v organizaciji glasbene vzgoje ter preureditve akademij in kolegijev je glavno poveljstvo G. I. L.-a sklenilo ustanoviti posebno žensko sekcijski pri glasbeni akademiji G. I. L.-a v Rimu, ki je bila preurejena v konzervatorij. Vodilno in vzgojiteljsko osebje sestavljajo izključno ženske glasbene vzgojitelje, katerih ime je na toriču glasbenega ukoslova zelo znano.

— Ptica roparica je ostala nepoškodovana, strelec pa je bil ranjen. Nonavadna nesreča se je pripetila v kraju Ponca Intervi pri Comu. 24letni natakar Dominik Molli je vzel staro lovsko dvocevko, da bi ustrelil ptico roparico, ki je vsak dan ogrožala perutino v kurniku na domačem dvorišču. Ko je sproščil proti bližajoči se ptici roparici, se je ena od obeh cevi razletela in nevarno ranila strelec na lvcici in po obrazu. Ptica roparica je nadaljevala svoj let v drugo smer.

— 1600 čutar vina poklonjenih vojakom. V Dumontu pri Cuneu so podarili gostilnici 1600 čutar vina v prid vojakom, ki bodo zelo veseli ob nepricakovanim darilu demontskih gostilnica.

— Osmi filatelistični natečaj in prva razstava vojnih razglednic. V organizaciji krajinske filatelistične Dopolavora se je pričel v Viareggiju osmi filatelistični natečaj, ki vzbuja živahnino zanimanje vseh italijanskih filatelistov. V zvezi s tem natečajem pa je bila organizirana prva razstava vojnih razglednic. Na razstavi je zbranih na tisoč vojnih razglednic, ki so jih prispevali tiskovini in propagandni urad, zgodovinski urad pri poveljstvu oborodnih sil ter poveljništveni raznih italijanskih armad, bojujočih se na raznih bojiščih. Razen tega so se odzvale povabilni k sodelovanju tudi številne osebnosti in ustanove. Obe filatelistični predstavi sta bili otvorenji v prostorijah »Derne« v Viareggiju v načinosti številnih predstavnikov filatelističnih skupin iz vseh delov Italije.

— Nikar denar v jasli in vreči! 71 letni Jernej Picco iz Casavecchie pri Mondovi je imel prihracek 21.400 lir. Ker pa boluje na nezaupnosti, je denar vsak dan prenašal v drugo skrivališče v jasli, vreči itd. Ko je hotel te dni svoj prihranek spet preseliti drugam, da je ugotovil, da denarja v običajnih skrivališčih ni. Picco je zadovle sporočil karabinjerjem, ki so že pričeli s posvetovanjem. Tocno so preiskali tudi Piccovo domačijo, ker so računali z možnostjo, da je staršek sprito nešteth skrivališče, po katerih je romal prihranek, pozabil, kam je denar nazadnje spravil. Ker pa denarja niso našli, je verjetno, da je Piccovo stanovanje posetil nepravljhen gost, ki je starška delj časa opazoval in ki se je potem polakomil njegovega prihranka.

— Novi predpisi glede uporabe liftov in dvigal. Iz Rima poročajo: Tehnični razvoj liftov in blagovnih dvigal ter potreba javnosti za večjo varnost oseb, ki se poslužujejo teh tehničnih priprav, sta terjala pripravo bolj določenih tehnično upravnih predpisov. Dovoljenje za lift in blagovna dvigala je podvrženo sledečim pogojem: Kategorija A in B 1200 lir, za postrežbo 150 lir letno. Kategorija C 600 lir, za 150 lir letno za uporabo, Kategorija D 300 lir in 50 lir za letno postrežbo. Kategorija E 2400 in 250 lir. Izvzeti so lifti in dvigala v industrijskih za predelavo ali izdelavo surovin, ki so v državni upravi ter v bolnišničnih zavodih. Za vsak lift in dvigalo je potrebno zadevno dovoljenje prefekta. Vsak lift in dvigalo mora biti preglejan enkrat na leto, da se ugotovi njegovo stanje in uporabnost. Uporaba liftov in dvigal je zabranjena osebam, starem izpod 12 let, siepcem in slabotnim osebam.

— V razburljivih sanjah je radel v Tiberu v utonil. Čolnarji so našli v Tiberi v bližini arkad pri Garibaldijevem mostu v Rimu truplo mlajšega, slabo oblečenega moškega. Oblastvena komisija je dognala, da je utopljenec padel z nabrežja v reko in utonil. Pri poizvedbah je bilo mogoče te ugotoviti določnosti iz izpovedami nekaterih prič, ki so vedele izpovedati, da se je utopljenec prejšnji večer zeknil na zidu nabrežja ter zaspal. Verjetno je, da je imel, kakor domnevajo preiskovalci, oblastno v sanju. Pri tem se je nesrečnik skotali z zida v reko, kjer je utonil. Ugotovili so, da je utopljenec identičen z 32-letnim Angelom Mastrianijem iz Rima.

— Novi milijonar. Pri zrebanju nagrad začinkovnih bonov se je nasmehnila sreča novim milijonarjem, ki so lastniki sledenih števil: V seriji 58 nagrada 1 milijona lir za bon št. 217.152, pol milijona lir za št. 926.606. V seriji 59: milijon lir za št. 1.817.932, pol milijona lir za št. 1.102.610. V seriji 60: nagrada 1 milijon lir za št. 167.019, pol milijona lir pa za št. 543.881. V seriji 61: 1 milijon lir za št. 543.881.

1.517.523, pol milijona lir za št. 544.161. V seriji 62: 1 milijon lir za št. 404.056, pol milijona lir za št. 124.615. V seriji 63: 1 milijon lir za št. 1.415.815, pol milijona lir za št. 204.914. V seriji 64: 1 milijon lir za št. 274.067, pol milijona lir za št. 568.468. V seriji 65: 1 milijon lir za št. 1.636.672, pol milijona lir za št. 183.562.

— Na polju slave je padel na vzhodnem bojišču poročnik Emiliij Ragazzi, ki je bil znan, odličen sportnik. Pokojni Ragazzi je bil sin prof. Karla Alberta Razzajza, direktorja milanskega higieničnega urada. Pripadal je polku konjenice. Padel je dva dni, predno je dopolnil svoje 25. leto. Izsel je iz vrst milanskega G. I. L.-a in G. U. F.-a ter si je priboril več športnih znakov pri raznih jahalnih tekmovalcih.

— Velike slovesnosti v proslavo znamenitih Umbrijcev. Priprave za proslavitev znamenitih sinov Umbrie so v poinem tekmu. V vladni palači v Perugiji je bil poseben sestanek pod prefektovim predsedstvom, ki so mu prisostvovali vsi župani in tajniki iz pokrajine. Predsednik Konfederacije umetnikov in profesionistov načelnikov De Marzio je sporočil Ducejuva navodila glede proslavnih prireditv, ki se bodo pričele v soboto s predavanjem ministra za ljudsko vzgojo eksc. Bottala o sv. Benediktu. V okviru proslavnih prireditv bo enajst sestankov konfederacijskih sindikatov v raznih umbrijskih mestih. Zaključek spominskih slovesnosti pa bo v Assisiju, kjer bodo po blagoslovitvi bojevnikov deklamacije pesnitev Dantega, sv. Frančiška Asiškega in Gabriebla DA'Unzula. V nedeljo 13. t. m. bodo v navzočnosti ministra za ljudsko vzgojo Bottala otvorili razstave lepih umetnosti, keramike in rib v Perugiji. V Folignu pa bo otvorenna umetnostna tiskovna razstava.

— Iz trgovinskega registra. Motovz in platon, d. g. Grosuplje, vpisane so kolektivna prokura, podejena Prezelju Borisu, dipl. jur. iz Grosuplja.

— Nemški optant iz Ljubljane. Za predstavitev v Nemčiji je zaprosil na podlagi italijansko-nemškega sporazuma z dne 20. oktobra 1941-XIX. Goliesch Pavel.

— Nesreča. Skofic Tilka, 43letna posrežnica iz Ljubljane, ki na ulici pada in si zlomila levo roko. Vernik Marjan, 6letni sin monterja iz Ljubljane, je padel z voza in si zlomil levo roko. Kumar Olga, 32letna žena delavca iz Ljubljane, je v hribu sekala drva in se vsekala v levo nogo. Lavrenčič Janez, 12letni sin delovodje iz Ljubljane, si je pri padcu poškodoval levo oko. Benčič Jože, 16letni ključavnarski vajenec iz Ljubljane, je padel čez hlod in si zlomil desno roko. Martino Potocnikovo, 5letno hčerkko ključavnarskega, žel. iz Ljubljane, je na Vodovodni cesti povozi nekaj vozniških. Zadobilja je poškodbe na glavi in rokah. Sedev Metka, 2letna hči uradnika iz Ljubljane, je padla z gugalnice in si zlomila levo roko.

— Junaska smrti je umrl v neki rimski vojaški bolnišnici za posledicami bolezni, ki si jo je nakopal na bojišču, skvadristični vodja Carlo Guidanti, star 40 let, rodom iz Tore de Picenardi. Bil je vnet pripadnik fašistične organizacije. Zaušča ženo in tri otroke.

— Nove planinske zmage znanega plezalca. Planinski vodnik Gino Solda, ki je dobro znan v vrstah italijanskih planincev in plezalcev, je v letosnjem avgustu, kakor poročajo iz Padove, preplezel nekatere dolje neobvladane vrhove in strmine planinskih sten. Omeniti je zlasti preplezjanje severne stene vrha Torre di Pietravecchia v skupini Paterno. Z njim je plezal inž. Renzo Sartori iz Padove. 500 metrov strmo steno sta preplezala v devetih urah, kar izpričuje izreden napor, ki je bil potreben za to novo planinsko in plezalno zmagu. Razen tega je Gino Solda skupno z inž. Sartorijem in inž. Dantem Tigliherijem iz Genove preplezel vzhodno steno vrha Croda del Passaporto. V osmih urah so obvladali dolje nedostopno stensko strmino. Razen tega je preplezel severno zpadno steno vrha Ovest di Rio di Sopra. Vse navedene stene so bile dolje nedostopne in jih je prvič obvladala vrzljana vodnik Gino Solda, ki je opravil navedene plezalne ture po večini skupno z inž. Sartorijem in Tigliherijem.

— Smrt znanega publicista. V mestu Pietra Ligure, kjer se je zdravil, je umrl prof. Hektor Bongiovanni, direktor revije »Varietas«. Pred desetimi leti je prof. Bongiovanni prevzel vodstvo ter revije, ki sta ga ustanovila Giannino Traversi in Pasquale De Lucca, ter je prilagodil njeno vodstvo novemu vodniku. Sprejem v operi se bodo vrstile ob delavnikih ob istem času kot lani; ob 17. uri. Dnevnina operna blagajna posluje vsak dan od 10.30 do 12.30 in od 17. do 19. ure. V dnehu, ko se vršijo predstave, je odprtja blagajna tudi pol ur pred začetkom.

— Vse pridevalce krompirja mestni gospodarski urad opozarja, da morajo po odredbi Visokega Komisariata naznani predstavki v 10 dneh po sprawilu. Predpisane tiskovine in navodila dobre na mestnem gospodarskem uradu, Beethovnu ul. št. 7, II. nadstropje v sobi št. 35 med uradnimi urami od 10. do 20. septembra, nato pa morajo prijave nastanku in čljučivo izpolniti s črnoliko ali pisalnim stroyem. Seveda morajo biti vsi podatki zanesljivi in resnični, ker so za nenesične prijave doljne občutne kazni.

— Svoji vojnih ujetnikov in interniranov, ki se mestnemu socialnemu uradu še niso naznani, da so zaradi odstotnosti ujetega ali interniranega potrebiti podprtje, se lahko še vedno prijavijo v mestnem socialnem uradu v sobi št. 8 na Ambroževem trgu št. 7. To naj pa vsi store čim prej, da bo prošnja prej rešena. Vse informacije o tem vprašanju in tudi evidentne številke prijav, ki jih prosiliči potrebujejo za urad za izplačevanje podpor na Bleiweisovi (prej Tyrsevi) cesti št. 38, pa dobre v krešiji v Lingarjevi ulici št. 1, v sobi št. 43. II. nadstropje. Če so pa svojci že prijavili ujetnika ali interniranega v starjih cukrarni ali na socialnem uradu na Ambroževem trgu, se jim seveda ni treba prijavljati še drugič in brez potrebe hoditi po uradu. Prijava torej sprejema mestni socialni urad na Ambroževem trgu, informacije in evidentne listke daje pisarna v krešiji, stopnišča z Lingarjevo ulico št. 1, II. nadstropje, levo, soba št. 43, podpora pa izplačuje urad na Bleiweisovi (prej Tyrsevi) cesti št. 38, in sicer ob nedeljnih družinah oficirjev, ob torkih družinah podoficirjev, ob sredah je dan za informacije, ob četrtekih in petekih pa izplačuje podporo svojcem civilnih interniranov, a ob sobotah urad ne posluje za stranke.

— Licitacija v mestni zastavljalcu na Poljanški cesti 16 bo v soboto 12. septembra ob 15. uri popoldne, ko bodo prišli na dražbo predmeti, zastavljeni v letosnjem januarju in februarju. Predmeti bodo razstavljeni isti dan od 10. do 11. ure v uradnih prostorih zastavljalcice. Spet opozarjam, da občinstvo, da trajata zastavljana doba posameznih predmetov samo natanko 6 mesecov ter po preteklu tega roka predmeti zapadejo.

— V zahodnem delu mesta ni bilo dejstva. V ponedeljek je bila menda zadnja letosnjega leta nevihta. Zdelo se je, da nam bo prinesla nekaj dežja, ki ga že tako dolga. Samo tisti, ki bo zemljišče pustil v redu, bo prihodnje leto spet dobil zemljišče za obdelovanje.

— V zahodnem delu mesta ni bilo dejstva. V ponedeljek je bila menda zadnja letosnjega leta nevihta. Zdelo se je, da nam bo prinesla nekaj dežja, ki ga že tako dolga. Samo tisti, ki bo zemljišče pustil v redu, bo prihodnje leto spet dobil zemljišče za obdelovanje.

— V zahodnem delu mesta ni bilo dejstva. V ponedeljek je bila menda zadnja letosnjega leta nevihta. Zdelo se je, da nam bo prinesla nekaj dežja, ki ga že tako dolga. Samo tisti, ki bo zemljišče pustil v redu, bo prihodnje leto spet dobil zemljišče za obdelovanje.

— V zahodnem delu mesta ni bilo dejstva. V ponedeljek je bila menda zadnja letosnjega leta nevihta. Zdelo se je, da nam bo prinesla nekaj dežja, ki ga že tako dolga. Samo tisti, ki bo zemljišče pustil v redu, bo prihodnje leto spet dobil zemljišče za obdelovanje.

— V zahodnem delu mesta ni bilo dejstva. V ponedeljek je bila menda zadnja letosnjega leta nevihta. Zdelo se je, da nam bo prinesla nekaj dežja, ki ga že tako dolga. Samo tisti, ki bo zemljišče pustil v redu, bo prihodnje leto spet dobil zemljišče za obdelovanje.

— V zahodnem delu mesta ni bilo dejstva. V ponedeljek je bila menda zadnja letosnjega leta nevihta. Zdelo se je, da nam bo prinesla nekaj dežja, ki ga že tako dolga. Samo tisti, ki bo zemljišče pustil v redu, bo prihodnje leto spet dobil zemljišče za obdelovanje.

— V zahodnem delu mesta ni bilo dejstva. V ponedeljek je bila menda zadnja letosnjega leta nevihta. Zdelo se je, da nam bo prinesla nekaj dežja, ki ga že tako dolga. Samo tisti, ki bo zemljišče pustil v redu, bo prihodnje leto spet dobil zemljišče za obdelovanje.

— V zahodnem delu mesta ni bilo dejstva. V ponedeljek je bila menda zadnja letosnjega leta nevihta. Zdelo se je, da nam bo prinesla nekaj dežja, ki ga že tako dolga. Samo tisti, ki bo zemljišče pustil v redu, bo prihodnje leto spet dobil zemljišče za obdelovanje.

— V zahodnem delu mesta ni bilo dejstva. V ponedeljek je bila menda zadnja letosnjega leta nevihta. Zdelo se je, da nam bo prinesla nekaj dežja, ki ga že tako dolga. Samo tisti, ki bo zemljišče pustil v redu, bo prihodnje leto spet dobil zemljišče za obdelovanje.

— V zahodnem delu mesta ni bilo dejstva. V ponedeljek je bila menda zadnja letosnjega leta nevihta. Zdelo se je, da nam bo prinesla nekaj dežja, ki ga že tako dolga. Samo tisti, ki bo zemljišče pustil v redu, bo prihodnje leto spet dobil zemljišče za obdelovanje.

— V zahodnem delu mesta ni bilo dejstva. V ponedeljek je bila menda zadnja letosnjega leta nevihta. Zdelo se je, da nam bo prinesla nekaj dežja, ki ga že tako dolga. Samo tisti, ki bo zemljišče pustil v redu, bo prihodnje leto spet dobil zemljišče za obdelovanje.

— V zahodnem delu mesta ni bilo dejstva. V ponedeljek je bila menda zadnja letosnjega leta nevihta. Zdelo se je

Ljubljana sredi preteklega stoletja

po prvem ljubljanskem vodiču, ki je izšel 1. 1860

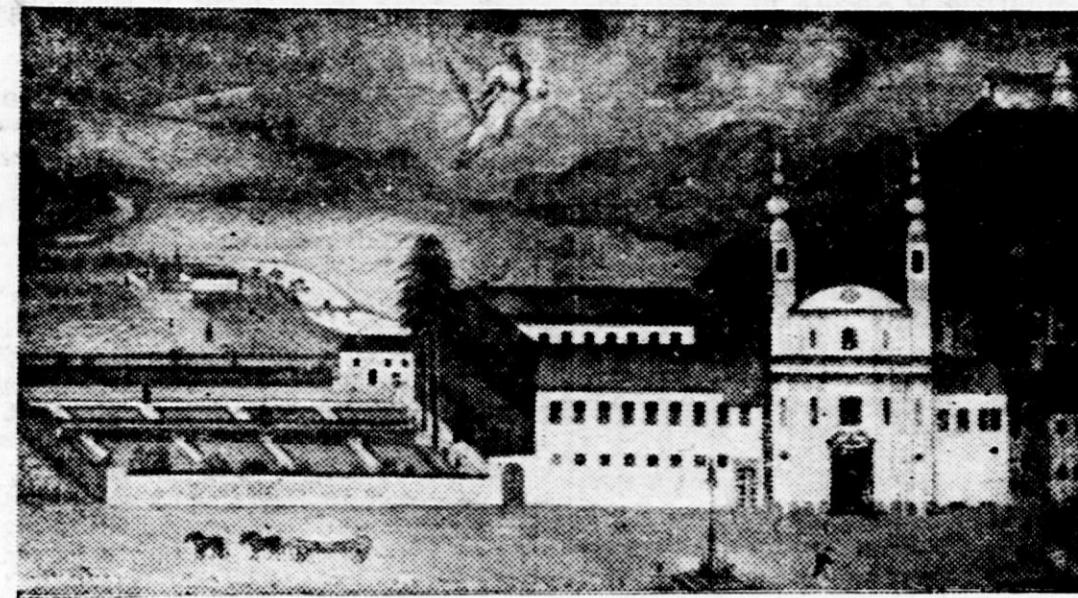
Ljubljana, 5. septembra
Pred 80, ali 90 leti je bila Ljubljana tako razična od dandanašnje, da bi lahko rekli: to je bilo neko drugo mesto, samo stalo je na istem kraju kakor sedanje. V resnici pa tudi lega Ljubljane prejšnjega stoletja ni bila enaka; zdaj se namreč moreno razprostira na mnogo večji površini ter se širi daleč čez nekdanje mestne meje, torej ima le delno nekdanjo lego. Niti so let še ni minulo od tedaj, vendar si le redki lahko pričarajo sliko tedanjega mesta. Pripomčkov je sicer dovolj, da lahko iz njih razberemo, kakšna je bila Ljubljana v 19. stoletju, niso pa pristopni tako lahko vsem. Mareskaj se je tudi že izgubilo. Fotografije so bile tedaj skoraj neznane, slik in risb pa tudi ni mnogo. Zato je skoraj bolj znana slika Ljubljane iz Valvazorjeve dobe kakor iz poznejših časov, kajti Valvazor je svoje opise ilustriral. V splošnem ni več niti znano, da je sred preteklega stoletja izšel v Ljubljani prvi vodič našega mesta. Nekateri se sklicujejo na neki vodič, ki je izšel ob koncu stoletja, češ, da je prvi. Vodič, ki se nanj sklicujemo, je najboljši pojudni pripomoček, da spoznamo, kakšna je bila Ljubljana pred 80. leti; priznati je celo treba, da nismo dobili niti v novejši dobi boljšega vodiča od tega.

Prvi ljubljanski vodič

Na zunaj je prvi ljubljanski vodič sicer skromna knjižica, ko pa polašč po njem, sprevidiš, da je v njem zbrano vse, kar je potrebno za dober priročnik, da spoznamo mesto v preteklosti, njegovem razvoju in v dobi, ko si ga ogleduješ. Vzemimo ta vodič v roke zdaj mi, ki smo prav tako tuji v tisti star Ljubljani sred preteklega stoletja! Po njem bomo spoznali, kaj je imela Ljubljana že tedaj in kaj se je ohranilo iz tiste dobe; spoznali bomo tudi nekaj njenega življenja, seznanili se z njenimi ustanovami, znamenitostmi, značilnostmi, pa tudi s kratko zgodovino. Vodič se imenuje v slovenščini: »Ljubljana in njena okolica obenem z opisom najzanimivejših krajev na Kranjskem — Vodič za tujce in domačine — Izdajatelj Gustav Dzinski — Z načrtom in pogledom na Ljubljano. Založil Johan Giontini. Naslov je torej skoraj tako dolg kakor pri srednjeveških knjigah. Že iz njega pa lahko sprevidimo, da knjižica vsebuje res mnogo. Posebno ceno ima že načrt mesta, ki je v te vrste izdaj iz prvi. Razen tega vsebuje vodič tudi nekaj lepih slik Ljubljane pod naslovom »Spomin na Ljubljano«: franciškanski most, kazina, Zvezda, stanovska gledališče, Mahrova hiša, trnovska cerkev, pogled na grad od zahoda — se vrste pred nami kakor da gledamo panoramno stare Ljubljane.

Topografski oris

Vodič vsebuje pred vsem uvod: v njem je pisec upravičil potrebo po izdaji knjige, kajti Ljubljana kot križišče cest med sedanimi petimi kronskega deželami in kot glavna postaja na tedaj novi južni železnici je postala za potnike posebno privlačna ter pomembna; Ljubljana kot prestolnica dežel, ki se odlikuje s tako redkimi naravnimi lepotami kakor le malo katera druga. — Potem sledi kratke, a dovolj dober topografski oris mesta. Pisec se tudi pomudi pri imenu ter pravi, da je Ljubljana dobila ime po Ljubljanci, kar so poznaje ugotovili tudi nekateri jezikoslovec. (Toda kod imen Ljubljance!) Pisec ne pozabi niti povedati, da Ljubljana leži na 46° 2' severne širine in 32° 26' 15" vzhodne dolžine (kar ni povedano niti v nekaterih vodnicah.) Razen tega se pisev po-

Pogled na staro Ljubljano

du. — Vsi ti zgodovinski podatki seveda niso povsem točni in ne popolni, navajamo jih pa, da citatev spožna, kako so pred stoleti sodili o razvoju Ljubljane.

Leta 1858 je štela Ljubljana 21.522 prebivalcev

Da si bomo ustvarili jasno sliko o velikosti Ljubljane sred preteklega stoletja, se moramo pomuditi še nekoliko pri splošnem opisu mesta v vodiču. Dzinski omenja v topografskem orisu tudi višino Gradu, a v stari meri: 192 klafter nad morem in 33 klafter nad mestom... — Mesto je imelo tedaj čez Ljubljano pet mostov: most na Bregu ali Šentjakobski, cevjarški, mersarski, Šentpetrski in frančiškanski. Prvi štirje so bili leseni, kamnit, obokan je bil le frančiškanski (narejen pred 100 leti). Dzinski omenja, da so za frančiškanski most porabili 80.000 stotov kvadrov. Leta 1826 so regulirali Ljubljano skozi mesto, kar je precej pripomoglo oljepšavi Ljubljane. Sredi stoletja je mesto dobiti tudi pločnica in izboljšana je bila cestna razsvetljiva. Ulična imena so bila dvojezična. Ljubljana je tedaj imela naslednja predmestja: Poljane, Šentper, kapucinsko predmestje, Gradišče, karlovske predmestje s Kurjo vasjo, trnovska s Karolinško zemljijo in Krakovo. Mesto se je delilo na 12 okrajev in bilo je podrejeno neposredno deželnim vlad ter ni imelo v politično upravljeno pogledu nobena zveze z drugimi občinami deželnih okrajev. L. 1858 je Ljubljana

pisal tudi o naslednjih cerkvah: Šentjakobski, uršulinski, križevniški in frančiškanski. Omenil je protestantsko cerkev, ki je bila sezidana v letih 1850—1851. Ni prezri tudi cerkvice pri stari bolnični na Ajdovščini. Bolnični in cerkev so podrti po potresu. Dzinski pravi, da je bila cerkev sezidana 1657 kot avguštinska (sv. Jožefa); l. 1784 so jo prevzeli usmiljeni brati, l. 1811 je pa prešel pod frančiškanke. L. 1857 je postal cerkev bolnična na podlagi večje ustanove. Po opisu cerkva prehaja Dzinski na druga javna poslopja. Najprej opisuje deželni dvorec, ki je stal na kraju sedanja univerze in ki so ga deželni stanovi sezidali l. 1791. L. 1854 je bil dvorec prezidan ter obnovljen. Dalje omenja deželno hišo (»lonovž«) na Novem trgu (tedaj št. 201). Pomembno poslopje stare Ljubljane je bila tudi reduta, ki so jo tvorila tri krila ter je zato imelo tri hišne številke: 136, 137 in 138. Reduta je bila na kraju sedanja Šentjakobske Šole. Pri opisu stanovskega gledališča Dzinski omenja tudi dolžino in širino dvorane: 20 × 9,5 klafter. Gledališče je sezidal stavbnik Lovrenc Prager 1765; l. 1846 je bilo prezidano. Imelo je štiri notranje etaže s tremi vrstami lož (68). Med ložami jih je bilo 13 zgolj za uporabo članov deželnih stanov. V parterju je bilo 112 sedežev in 8 klopi. Gledališče je lahko sprejelo 900—1000 obiskovalcev. Bilo je torej precej veliko, zlasti v sorazmerju s tedajno velikostjo mesta. — Dzinski je opisal še celo vrsto javnih poslopij in morda se na njegovih opisih povrnemo po priči, saj so vse nedvomno zanimala zgodovina nekaterih poslopij. Prav tako bo primerno, če opisemo še nekoliko, kakšen je bil obseg mesta tedaj, kakršnega nam kaže načrt v vodiču.

Elektrifikacija rumunskih železnic

Rumunski državni vodja je odobril osnutek zakona elektrifikaciji rumunskih železnic. To delo bo opravila novoustanovljena direkcija za elektrifikacijo pri generalni železniški direkciji. V kratkem začno graditi v ta namen nove elektrarne. Direkcija za elektrifikacijo je bila pooblaščena, da lahko sprejme v službo potrebitno število strokovnih moči, da bo elektrifikacija železnice hitro napredovala.

NADARJENOST

— Kaj mislite o mojem sinu, gospod profesor? Za kateri poklic bi bil najbolj sposoben?

— Po mojem mnenju je najbolj nadarjen za arhitekturo. Vedno namreč gradi građe v oblakih.

ter tja, kakor da vodi konja na tehnico. »Ta tvoja obleka je res ljubka,« slišim njegovog besede. »V primeri s teboj smo vsi skupaj prekleto smešni. V srcu ga blagoslavljam za to preprosto, ganljivo tolazo, polno razumevanja in iskrenosti. Ubogi Giles je očitno misil, da moram biti kdo ve kako razočarana zaradi svojega kostuma in da me skribi, kakšna sem na pogled, češ, gotovo se že zdim ljudem premalo lepa...«

Frank mi je prinesel krožniki z mrzlim piščancem in gnatijo, ki je nisem mogla jesti; Frank mi je ponudil kelih kipecega vina, ki ga nisem hoteli popiti.

»Dajte, pijte,« mi je tihoj prigovaljal. »Kaže, da ste ga potrebbi. Da bi mu ustregla, sem srebenila tri majhne pozirke. Črna obveza na očesu ga je delala čudno bledega in postarnega; ves izpremenjen se mi je zdel. Na obrazu je imel gube, ki jih prej nisem bila opazila. Sukal se je med povabljenimi kakor v svoji lastni hiši ter gledal, da jim ne bi manjkalo ne vina ne jedi na cigareti; celo plesal je, zdaj pa zdaj se je privrtl s kako damo na okrog, umerjenjo, resno in vneto, kakor da opravlja dolžnost. Svojega kostuma ni znal neprisiljeno nositi, in umetna brada, ki jo je imel zataknjen pod škrilatni robec, s katerim si je bil oval glavo, mu je dajala čudno tragikomicno lice. Zamisljam si ga, kako je stal v svoji samski sobici pred zrcalom in si jo popravljal s prsti... Ubogi Frank. Nikoli se ga nisem upala vprašati in tako tudi nisem nikoli zvedela, kako mrzek mu je bil ta zadnji manderski ples v kostumi...«

Godbja je igrala brez konca in kraja, in dvojice so poplesavale kakor lutke, naprej in nazaj, na desno in levo skozi veliko dvorano; sukale so se mimo mene, a tista, ki jih je gledala, nisem bila jaz: to ni bilo razčaščeno bitje iz mesta in krvi, temveč pojac, ki mi je bil podoben, statistka z nadelejnim smehljajem na obrazu. In zraven sebe sem imela drveno figuro, masko z nasmehom, ki mi je bil tuj. Te oči niso bile oči moža, ki sem ga poznala, moža, ki sem ga ljubila. Preko mene in skozi mene so mrzlo in odstotno strmlele v skrivališče muk in bolečin, kamor mi je bil vstop zaprt, v svoj lastni tajni notranji pekel, ki ga nisem bila deležna.

Ves večer mi je privočil besedice. Ni se me dotaknil. Drug zraven drugega sva stala, gospodar in gospodinja; toda ločil naju je prepad. Opazovala sem njegovo udvorljivost proti gostom. Temu je vrgel besedico, onemu dovtip, tretjemu nasmešek, četrtega je poklical po imenu, a nihče razen mene ni mogel vedeti, da je vsaka beseda, ki jo izgovori, in vsak gib, ki ga napravi, avtomatski: da je njegov duh odsonet. Bila sva kakor dva igralca v komediji, ki igrata neodvisno drug od drugega. Samo srama moralra prenašati klavni prizor, sama nadaljevati to himbo, da ugodiva vsem tem ljudem, ki jih nisem niti poznala, niti jih nisem želela še kdaj videti.

»Slišal sem, da kostum vaše soprove ni prišel za časa,« je rekel neki gost s pegastim obrazom in mornarskim klobuškom na glavi. »Ce to ni sramota! Jaz bi tožil krojačnico zaradi prevare. Tudi sestrični moje žene se je nekoč takoj zgodilo.«

Ijana štela 21.522 prebivalcev in skupaj s predmestji 939 hiš. Najbrž so v tem številu šteti tudi predmestni prebivalci. Toda, četudi upoštevamo, da je štela nad 21.000 prebivalcev, je bila vendar, se skoraj petkrat manjša kakor dandanes. Se mnogo manjši je pa bil njen obseg.

Zunanjost Ljubljane pred 80 leti

Ljubljana je bila v 19. stoletju tako razširjena, da bi lahko rekli: to je bilo neko drugo mesto, samo stalo je na istem kraju kakor sedanje. V resnici pa tudi lega Ljubljane prejšnjega stoletja ni bila enaka; zdaj se namreč moreno razprostira na mnogo večji površini ter se širi daleč čez nekdanje mestne meje, torej ima le delno nekdanjo lego. Niti so let še ni minulo od tedaj, vendar si le redki lahko pričarajo sliko tedanjega mesta. Pripomčkov je sicer dovolj, da lahko iz njih razberemo, kakšna je bila Ljubljana v 19. stoletju, niso pa pristopni tako lahko vsem. Mareskaj se je tudi že izgubilo. Fotografije so bile tedaj skoraj neznane, slik in risb pa tudi ni mnogo. Zato je skoraj bolj znana slika Ljubljane iz Valvazorjeve dobe kakor iz poznejših časov, kajti Valvazor je svoje opise ilustriral. V splošnem ni več niti znano, da je sred preteklega stoletja izšel v Ljubljani prvi vodič našega mesta. Nekateri se sklicujejo na neki vodič, ki je izšel ob koncu stoletja, češ, da je prvi. Vodič, ki se nanj sklicujemo, je najboljši pojudni pripomoček, da spoznamo, kakšna je bila Ljubljana pred 80. leti; priznati je celo treba, da nismo dobili niti v novejši dobi boljšega vodiča od tega.

Slovaška industrija v razmahu

Slovaška industrija v razmahu

Vse panoge slovaške industrije so dobro zaposlene. Posebno dobra je zaposlitev tam, kjer sloni proizvodnja na domačih sirovinah. Kar se tiče poedinčnih panog industrijske proizvodnje, je treba omeniti, da si pomagata industrija bombaža in volne s stanično volno, ker jima primanjkuje sirovina. Potrebne količine volne, ki jo proizvaja Slovaška le deloma, bo dobivala kompenzacijским potom iz Bolgarije.

Kovinska industrija kaže v večini panog zelo dobro zaposlitev. Tudi elektrotehnična

industrija, se ne more pritoževati, da bi ne imala narocil. Industrija stekla obratuje na temlju pogodbe o proizvodnji in prodaji z Nemčijo. Kemična industrija je dobro zaposlena, kolikor sloni na domačih sirovinah. Papirna industrija in proizvodnja umetnih vlaken lahko svojo kapaciteto v polni meri izkoristita. Sladkorne tovarne se pripravljajo na jesensko kampanjo. Letošnja letna sladkorne pese bo za 15% manjša od lanske. Cementna industrija je zaposlena do 60% svoje kapacitete in racuna z izboljšanjem položaja glede izvoza. Proizvodnja gradbenega materiala lahko krije domače potrebe, ker je bila gradbena delavnost omejena.

Oskrba z jedilnim oljem v Srbiji

Prihodnje leto bodo posejali v Srbiji 40.000 ha zemlje s sončičnim semenom — V Smederevu grade moderno tovarno za olje

Ljubljana, konec avgusta.

V beograjskem gospodarskem ministru so v teku podrobna posvetovanja o nakupu in predelavi letošnjega pridelka sončičnega semena. Letošnje pridelovanje sončičnega semena je po splošnem gospodarskem načrtu razdeljeno na manjše parcele. Nakup semena bosta izvršili Glavna družba za kmetijsko proizvodnjo in »Uljordje« a. d., ki bosta organizirali ves dovoz pridelka in vse steki s pridelovalci. O uporabi celotnega letošnjega pridelka bo odločala žitna centrala. Pridelovalci prejmejo brezplačno dočleneno količino olja in olinj pogat. Istočasno je bilo sklenjeno, da se poveča površina, ki jo bodo zasadili s sončičnimi semeni pred letom 2000 na 40.000 ha. Vse delo okoli povečanja nasadov teče v temi zvezdi z družbo »Uljordje« in Glavno zvezo srbskih kmetijskih zadrug. To se pa nanaša samo na Srbijo: v Banatu je s sončičnimi zasejanji po zanesljivih podatkih nad 50.000 ha. Da te množine oljnih semen predala, je morala Srbija zgraditi na svojem ozemlju posebne tovarne.

V aprilu je bila ustanovljena prva srbska tovarna olja »Domača« ad., ki bo zgradila svojo tovarno v Smederevu. To varstvo je po načrtu predvideno na obali Donave na ozemlju 6 ha in bo zvezana z železnično s posebnim industrijskim tirom. Njeni kapaciteti bo obsegala predelavo 10 vagonov sončičnega semena dnevno, kar je dovolj, da se pokrijejo vse domače potrebe po jedilnim olji. Računajo celo, da bodo dosegli manjše presežke, ki bodo na razpolago za izvoz. Načrt je načrt predviden za razpolago v letu 1943. Danes je položaj, kar se tiče Srbije, polno dragocene. Pokrajine z intenzivnim pridelovanjem oljnih semen so izven načrta. Večino poslovne vloga, obvezno vse dovozne, povečuje vse države v Srbiji. Vse delo okoli povečanja nasadov teče v temi zvezdi z družbo »Uljordje« in Glavno zvezo srbskih kmetijskih zadrug. To se pa nanaša samo na Srbijo: v Banatu je s sončičnimi zasejanji po zanesljivih podatkih nad 50.000 ha. Da te množine oljnih semen predala, je morala Srbija zgraditi na svojem ozemlju posebne tovarne.

Danes je položaj, kar se tiče Srbije, polno dragocene. Pokrajine z intenzivnim pridelovanjem oljnih semen so izven načrta. Večino poslovne vloga, obvezno vse dovozne, povečuje vse države v Srbiji. Vse delo okoli povečanja nasadov teče v temi zvezdi z družbo »Uljordje« in Glavno zvezo srbskih kmetijskih zadrug. To se pa nanaša samo na Srbijo: v Banatu je s sončičnimi zasejanji po zanesljivih pod